CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

HYDREF 2019

TGAU
CYMRAEG IAITH - UNED 2
3000N20-1

© WJEC CBAC Cyf.

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2019. Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgriptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

© WJEC CBAC Cyf.

CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

CYMRAEG IAITH - UNED 2

HYDREF 2019

ADRAN A (Darllen): 30 marc

Mae 5 darn darllen ar y thema 'Môr' yn y llyfryn darllen sydd ar wahân.
Darllenwch bob un o'r darnau'n ofalus ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Darn Darllen 1
Cyfrinachau'r Môr

A1. Pa mor hir yw'r rhaglen 'Cyfrinachau'r Môr: Llongau o dan y Môr'? [1]
Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

Un marc am nodi:

26 munud ✓

Casglu Gwybodaeth

A2. Dewiswch y ddwy ffaith sy'n gywir drwy roi ✓ mewn dau flwch o'ch dewis. [2]

Un marc yr un hyd at ddau am nodi:

Dim ond am longddrylliadau wrth ymyl Cymru y mae'r rhaglen yn sôn.	
Gallwch weld pob pennod o 'Cyfrinachau'r Môr' drwy glicio ar y ddolen.	✓
Cafodd y rhaglen ei chynhyrchu yn 2018.	✓

Dehongli

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 2
Môr o ffeithiau

A3. Cysylltwch y ffeithiau cywir. [2]

1 marc am bob 2 ateb cywir:

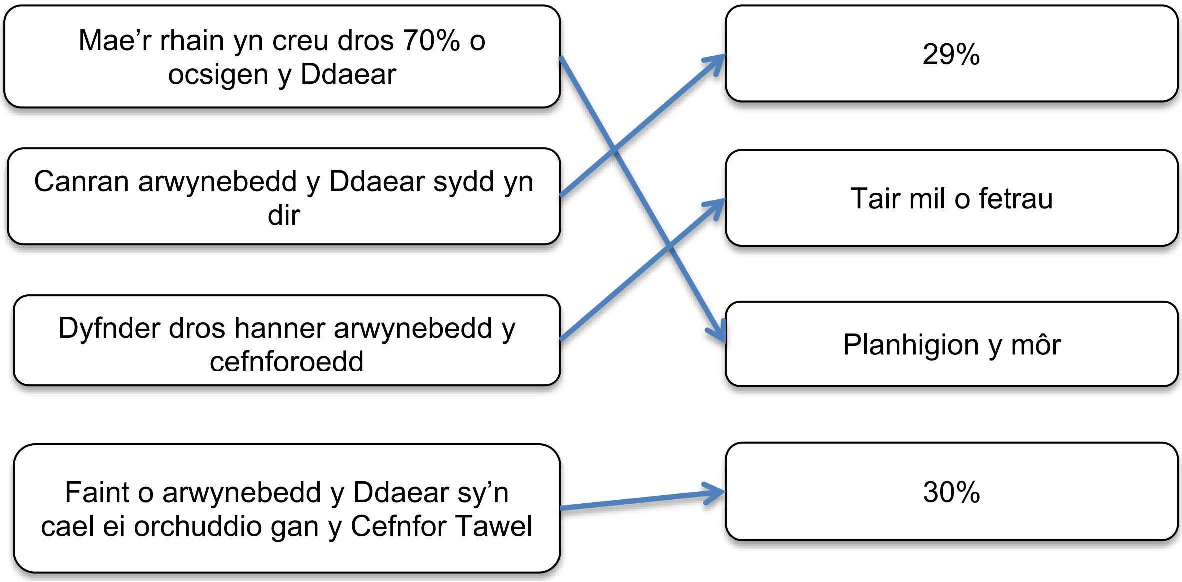

Casglu gwybodaeth a dehongli
Mewnbynnu marc

A4. Yn eich geiriau eich hun, esboniwch beth yw ystyr y gair 'llongddrylliad' (llongddrylliadau) sy'n ymddangos yn y darn isod: [1]

Amcangyfrifir bod
3,000,000
o longddrylliadau ar waelod y môr a'r *Titanic* yw un o'r enwocaf.

Un marc am gyfleu'r syniad o long wedi ei dryllio/suddo/wedi bod mewn damwain/boddi llong ar waelod y môr.

Esbonio ystyr gair
✓ = 1 marc

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 3
Triongl Bermuda

A5. Beth yw'r enw arall ar Driongl Bermuda? [1]

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

Un marc am nodi:

Triongl y Diafol ✓

Casglu Gwybodaeth

A6. Sut mae Ben yn teimlo am yr hyn mae ef wedi ei ddysgu yn yr ysgol? Sut mae Ben yn dangos ei deimladau? [5]

0 marc
Heb ymgeisio / ateb amherthnasol

1 marc
Gallu **cyfeirio** at un neu ddwy o nodweddion/gwybodaeth o'r darn darllen sy'n dangos teimladau'r awdur.

2 farc
Enwi ambell nodwedd/gwybodaeth o'r darn darllen sy'n dangos teimladau'r awdur a dyfynnu

3marc
Trafod sawl nodwedd/gwybodaeth o'r darn darllen sy'n dangos teimladau'r awdur gan ddyfynnu a **dechrau dehongli.**

4 marc
Trafod sawl nodwedd o'r darn darllen sy'n dangos teimladau'r awdur **yn dda gan ddyfynnu** a **dehongli'n dda.**

5 marc
Ateb manwl sy'n **trafod yn ddeallus** nodweddion/gwybodaeth arwyddocaol yn y darn gan ddyfynnu a **dehongli'n hyderus.**

© WJEC CBAC Cyf.

Gellir cyfeirio at y canlynol:

Ebychiadau	…yn yr ysgol heddiw yn fwy o hwyl! … dw i BYTH yn ei wneud fel arfer! am anhygoel! Waw!
Llythrennau bras	BYTH / OND/ DIFLANNU
Ansoddeiriau	anhygoel / cyffrous
Elipsai/ataliaith/tawnodau	ar fwrdd y llong… wedyn…
Adrodd/ rhestru hanesion	*Mary Celeste/Ellen Austin/amrywiol awyrennau*
Cyfarch	gwranda ar hyn!
Cwestiwn rhethregol	Ti'n deall pam...?
Cyfleu cyffro	Dw i'n edrych ymlaen…
Eisiau ymateb ei ffrind	Gad i mi wybod be wyt ti'n feddwl.
Trosiad	pelen o dân
Rhestru	rhestru straeon
Ffigurau/dyddiadau	

Dehongli/gwerthuso

Mewnbynnu marc

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 4
Dinas Goll Atlantis

A7. Rhowch **ddau** reswm sy'n awgrymu nad oedd Atlantis yn bodoli go iawn. [2]

Un marc yr un hyd at ddau am nodi/cyfleu:
- gwaith dychymyg Plato oedd Atlantis
- dim olion yn bodoli i brofi ei fodolaeth
- dau gynhaeaf

Ni dderbynnir dim tystiolaeth/dim byd i brofi
✓ = 1 marc

Dehongli a chasglu gwybodaeth

A8. Nodwch a yw'r brawddegau canlynol yn gywir neu anghywir trwy roi ✓ yn y golofn briodol. Mae un ateb wedi ei roi i chi'n barod. [3]

Un marc am bob dau ateb cywir hyd at dri marc:

	Cywir	**Anghywir**
Roedd Plato yn defnyddio Atlantis i rannu negeseuon pwysig yn ei waith.	✓	
Yng nghanol y Môr Canoldir roedd Atlantis.		✓
Roedd trigolion Atlantis yn bobl dlawd iawn.		✓
Roedd bwyd yn tyfu yn Atlantis fwy nag unwaith y flwyddyn.	✓	
Zeus oedd enw duw'r môr.		✓
Cafodd dinas Atlantis ei boddi.	✓	
Cleito oedd enw cariad Poseidon.	✓	

Casglu gwybodaeth a dehongli
Mewnbynnu marc

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 5
Darganfod Cymru

A9. Enwch **un** nodwedd o'r darn darllen sy'n dangos mai tudalen o wefan yw 'Dargnafod Cymru'. [1]

Un marc am enwi un nodwedd gywir:

- Nodweddion: blwch chwilio/symbol chwilio/dolenni/dewislen/dolen/Hafan/ cyfeiriad gwefan/isdeitlau/logo/linc (Ni dderbynnir allwedd heb dystiolaeth)

Cyflwyniad cynnwys
✓ = 1 marc

A10. Edrychwch ar hanes 'Pentref Tresaith'. Esboniwch, yn eich geiriau eich hun, pam na fyddai'r bobl leol yn hapus ar ôl i saith merch gecrus brenin Iwerddon gyrraedd eu hardal? [1]

1 marc am gyfleu:

Naill ai:

- cenfigen am eu bod wedi priodi meibion y **ffermydd gorau** yn yr ardal/colli tir y ffermydd gorau

Neu:

- am eu bod yn ferched annifyr/ffraegar (angen aralleirio 'cecrus' i ddangos dealltwriaeth)

Dehongli
✓ = 1 marc

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 3,4 a 5
Triongl Bermuda
Dinas Goll Atlantis
Darganfod Cymru

A11. Cyfunwch wybodaeth o'r darnau darllen i ysgrifennu erthygl fer am straeon rhyfedd y môr. [6]

Rhaid cynnwys gwybodaeth o ddau ddarn darllen o leiaf. Dylid tynnu 1 marc am wybodaeth o un darn yn unig.

1 marc
Gwybodaeth fras iawn o'r darnau darllen (1-4 ffaith)

2 farc
Gwybodaeth eithaf manwl o'r darnau darllen (5-8 ffaith)

3 marc
Gwybodaeth fanwl o'r darnau darllen a dangos y gallu i ddod â gwybodaeth berthnasol ynghyd (9+ ffaith)

4 marc
Dethol gwybodaeth yn dda a dod â gwybodaeth berthnasol ynghyd gan ddechrau ddehongli

5 marc
Dethol gwybodaeth yn dda iawn a dod â gwybodaeth berthnasol ynghyd gan ddehongli'n dda.

6 marc
Dethol gwybodaeth yn hyderus a dod â gwybodaeth at ei gilydd yn ddeheuig gan ddehongli'n aeddfed.

Dod â gwybodaeth ynghyd/dehongli (enghreifftiau):

- Straeon am ddinasoedd dan y môr mewn mwy nag un ardal e.e. Cefnfor yr Iwerydd a Chymru
- Rhai yn amlwg yn ffrwyth dychymyg (Atlantis) a rhai ag elfen o wirionedd (olion Cantre'r Gwaelod)
- Damweiniau'n digwydd yn aml ar y môr - diflaniadau Triongl Bermuda a llongddrylliad Ina Sant.
- Rhai pethau anhygoel/anghredadwy/arallfydol - cawr yn cerdded tuag at Iwerddon/UFOs yn gyfrifol am ddiflaniadau Triongl Bermuda

© WJEC CBAC Cyf.

<table>
<tr><th>Triong Bermuda</th><th>Dinas Goll Atlantis</th><th>Darganfod Cymru</th></tr>
<tr>
<td>
• Ardal rhwng Bermuda, Puerto Rico a Florida/440,000 milltir sgwâr o fôr
• Llawer o longau pleser a llongau cargo’n hwylio yno
• Llawer o longau ac awyrennau wedi diflannu yno
• Storïau am ddiflaniadau’n dechrau yn yr ugeinfed ganrif
• USS Cyclops a 309 o forwyr/ awyrennau America/300 o longau a 75 awyren
• Pobl yn diflannu oddi ar longau
• Triongl y Diafol yn enw arall
• Cwmpawd Christopher Columbus wedi stopio gweithio/gweld pelen o dân/cwmpawd yn drysu de a gogledd yno
• Pobl yn credu bod pethau goruwchnaturiol yn digwydd yno
• UFOs neu fôr-ladron/portwll neu ffenest i blanedau eraill
• Stormydd/nam ar y cwmpawd
• Hanes y Mary Celeste
• Hanes yr Ellen Austin
</td>
<td>
• Gwaith dychymyg Plato – rhannu negeseuon yn ei waith
• Dim olion i brofi bod Atlantis yn bodoli go iawn
• Ynys yng nghanol Cefnfor yr Iwerydd
• 11,000 o flynyddoedd yn ôl
• Adnoddau naturiol/trigolion cyfoethog/canolfan fasnach bwysig
• Poseidon yn adeiladu cartref i Cleito
• Atlas yn dod yn frenin
• Dau gynhaeaf/pob math o anifeiliaid yno
• Pobl yn cael eu llygru gan chwant
• Zeus yn dial ac Atlantis yn diflannu
</td>
<td>
• Lleoloiad Cantre’r Gwaelod
• Tir ffrwythlon
• Olion yn bodoli
• Gwyddno Garan Hir/Seithennyn
• Gwaith/esgeulustod Seithennyn
• Tri yn goroesi
• Saith merch brenin Iwerddon
• Priodi ffermwyr
• Ina Sant - brenin o’r wythfed ganrif
• Llongddrylliad a throi’n fynach
• Branwen yn cael ei charcharu ar draws y môr
• Manylion Bendigeidfran yn achub ei chwaer
</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="3">
• Diflaniadau’n thema gyffredin – cychod/awyrennau/ynys gyfan/cantref
• Pobl yn diflannu/boddi
• Damweiniau/dial esgeulustod – rhesymau gwahanol tu cefn i’r hanesion
• Hanesion o’r gorffennol
• Bai ar unigolion yn Atlantis a Chantre’r Gwaelod
• Dirgelwch o gylch y chwedlau/hanesion
• Olion a diffyg olion fel tystiolaeth
• Drwgdeimlad – Atlantis, Pentref Tresaith a Branwen
• Hanesion rhyfedd ym mhob ran o’r byd
• Y môr yn llinyn cyswllt ym mhob un/elfen o berygl i bobl
• Diofalwch yn arwain at ddinistr – chwant/Seithennyn
• Tir ffrwythlon yn Atlantis a Chantre’r Gwaelod a ffermydd llewyrchus yn Nhresaith
• Ffigurau pwerus/awdurdod – Zeus/Gwyddno/Bendigeidfran/brenin Iwerddon
• Gwybod am enwau pobl sy’n rhan o’r hanesion – Benjamin Briggs/Zeus/Gwyddno/Seithennyn/Ina/Branwen/ Bendigeidfran
• Haws credu hanes Triongl Bermuda gan ei fod yn fwy diweddar/chwedlau Cymru gan fod olion/dylanwad ar enwau llefydd
• Tranc pobl yn amrywio yn y chwedlau - pawb yn goroesi yn Atlantis ond tri yn goroesi Cantre’r Gwaelod/Ina’n cael ei achub
• Cariad yn rhan o sawl chwedl yn ymwneud â’r môr – Poseidon a Cleito/priodi ffermwyr/anghydfod Branwen a Matholwch
• Dial i’w weld mewn ambell chwedl – Branwen ac Atlantis
</td>
</tr>
</table>

Cyfuno, dehongli a chrynhoi

Mewnbynnu marc

© WJEC CBAC Cyf.

A12. Golygu (5 marc)

(i) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch y gair cywir i lenwi'r bwlch drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [1]

Cafodd cast a chriw cynhyrchu 'Culhwch' eu llongyfarch ar ôl ennill y wobr am y ffilm ____________ yn seremoni wobrwyo BAFTA neithiwr.

Un marc am nodi:
orau ✓
✓ = 1 marc

(ii) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch yr idiom sydd fwyaf addas drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [1]

Teimlai Fflur ______________ gyda'i hanrheg pen-blwydd gan fod arni eisiau clustffonau newydd ers amser.

Un marc am nodi:
ar ben ei digon ✓
✓ = 1 marc

(iii) Gosodwch y geiriau priodol yn y bylchau canlynol. [3]

Un marc yr un hyd at dri am nodi:

(a) cenedl

(b) cenedlaethol

(c) cenedlaethau

Rhaid sillafu'n gywir
✓ = 1 marc

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN B (Ysgrifennu): (40 marc)

B1. Prawf ddarllen

(i) Darllenwch y darn canlynol. Mae tri gwall ynddo. Chwiliwch am y **tri** gwall a chywirwch nhw ar y tabl sy'n dilyn y paragraff. [3]

Mae'r ffilm hon yn un arbennig iawn ag iddo blot suml. Rwy'n sicr yn argymell y ffilm. Mae hi'n gwych!

Un marc yr un am bob gwall a chywiriad hyd at dri marc:

Gwall	Cywiriad
ag iddo	(ag) iddi
suml	syml
(mae hi'n) gwych	(mae hi'n/mae'n) wych

✓ = 1 marc

(ii) Pa un o'r canlynol sy'n gywir? Rhowch ✓ wrth yr ateb cywir. [1]

Un marc am nodi:
dau gi ✓
✓ = 1 marc

(iii) Cywirwch y frawddeg ganlynol. Dylech ysgrifennu'r frawddeg yn gywir ar y llinell. [1]

Ydy'r parti yfory yn tŷ ti?

Un marc am:
(Yn) dy dŷ (di)
✓ = 1 marc

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN B2 (Ysgrifennu) (35 marc)

	CYFATHREBU A THREFN (YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)	***YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)***
Band 5	**17–20 marc** • Ysgrifennu aeddfed a threiddgar • Ysgrifennu effeithiol sy'n cynnal diddordeb y darllenydd trwy gydol y darn • Addasu'r cywair priodol yn hyderus i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau yn argyhoeddiadol gyda manylder, gwreiddioldeb a dychymyg • Adeiladwaith sicr a chydlynol; strwythur soffistigedig i'r ysgrifennu	**13-15 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa heriol ac addas yn hyderus i greu effaith neu i gyfleu ystyr benodol gywir • Gafael sicr iawn ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau addas ac effeithiol • Defnydd eang o gystrawennau cywir • Defnydd hyderus a chywir o ystod o atalnodi • Sillafu yn gywir bron yn ddieithriad • Gafael sicr iawn ar dreigladau • Gafael sicr iawn ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 4	**13-16 marc** • Ysgrifennu sy'n dangos yn glir y gallu i ddewis a dethol syniadau perthnasol a phriodol • Ysgrifennu sy'n dangos dealltwriaeth sicr sut i ddal diddordeb y darllenydd • Addasu'r cywair yn briodol a chyson i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau gyda manylder sy'n argyhoeddi a cheir peth gwreiddioldeb a dychymyg • Ysgrifennu wedi ei strwythuro'n bwrpasol a'i drefnu'n eglur i roi dilyniant rhwydd a llyfn	**10-12 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa yn gywir • Gafael sicr ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau i greu effeithiau arbennig • Defnyddio ystod dda o gystrawennau'n gywir • Defnydd cywir o ystod o atalnodi • Sillafu sicr • Gafael sicr ar dreigladau • Gafael sicr ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 3	**9-12 marc** • Ysgrifennu cydlynol a diddorol ar y cyfan • Ymwybyddiaeth glir sut i ddal diddordeb y darllenydd • Cywair yn briodol ac yn addas ar y cyfan i'r pwrpas/cynulleidfa • Syniadau sy'n dangos datblygiad a cheir rhai cyffyrddiadau diddorol yn yr ysgrifennu • Gwaith trefnus sy'n rhoi dilyniant a strwythur	**7-9 marc** • Defnyddio ystod dda o eirfa yn eithaf cywir • Gafael gyson ar ramadeg ar y cyfan • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau • Defnyddio ystod o gystrawennau'n gywir ar y cyfan • Defnydd cywir ar y cyfan o ystod o atalnodi • Sillafu mwyafrif y geiriau'n gywir • Mwyafrif y treigladau yn gywir • Mwyafrif y berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn gywir

© WJEC CBAC Cyf.

	CYFATHREBU A THREFN (YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)	*YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)*
Band 2	**5-8 marc** • Peth ysgrifennu cydlynol • Peth ymwybyddiaeth o sut i greu effaith i ddal diddordeb y darllenydd • Ymdrech glir i addasu cywair i bwrpas/darllenydd • Datblygu rhai syniadau gydag ambell gyffyrddiad diddorol • Peth trefn ar y gwaith a pheth dilyniant i syniadau	**4-6 marc** • Defnyddio peth ystod o eirfa • Gafael anghyson ar ramadeg • Amrywio brawddegau rywfaint • Peth gafael ar gystrawen • Peth gafael ar ystod o atalnodi • Sillafu yn eithaf cywir • Treigladau yn eithaf cywir • Berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn eithaf cywir
Band 1	**1-4 marc** • Ysgrifennu cydlynol elfennol • Ymwybyddiaeth gyfyngedig o'r darllenydd • Peth ymdrech i addasu cywair i bwrpas/cynulleidfa • Peth cynnwys perthnasol er yn anghyson • Trefn elfennol a dilyniant syml i syniadau	**1-3 marc** • Ystod gyfyngedig o eirfa • Gafael gyfyngedig ar ramadeg • Defnyddio ystod gyfyngedig o frawddegau • Gafael gyfyngedig ar gystrawen • Peth ymdrech i atalnodi • Sillafu rhai geiriau yn gywir • Gafael gyfyngedig ar dreigladau • Gafael gyfyngedig ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
	Dim sy'n haeddu ei wobrwyo	

Mewn tasgau esbonio, disgwylir i ymgeiswyr resymu ac egluro ar sail deall a chyfuno syniadau / gwybodaeth sydd wedi eu cywain o'r testunau darllen ac o brofiadau personol.

© WJEC CBAC Cyf.